

Lokal/affärsvis mättningsbestämmelse

Utfärdare: Towa Albinsson

Datum: 2024-04-29

Säter - stamblock tall (inkl 10% mellanstock)

Mätplats

Säters Ångsåg

Säljare

Samtliga

Köpare

Säters Ångsåg

Mätmetod

2. Stockmätning

Sortiment/trädslag

071. Stamblock TALL

I stamblocksleverans får ingå max 10 % mellanstockar av mycket god kvalitet.

Dimensioner

Stamblocksdimensioner

Min. längd: 31 dm minsta utbyteslängd /minsta redovisningsbara stocklängd 30 dm

Max. längd: 55 dm Överlängd avkortas till maxlängd

Min. diam: 22 cm i topp ub Undermål inmäts som sågtimmer

Max diam: Ingen begränsning

Kvalitet

Tillrednings och kvalitetskrav:

Stamblock tillreds av **rotstock** av växande tall.

För **virkesfel** och **kvist** enligt följande är avkortning och/eller nedsättning tillåtet;

Virkesfel

Röta, mörkspäck (större än tolerans), centrumställd tät tjurved i rak stock (större än ringa omfattning), barkdragande lyra/öppen lyra, törved/kådved, barkdrag (rotveck) och ändkrök. Stockblånad och insektsskada i anslutning till skada i färsk stock.

Kvist

Stock får avkortas för kvist och kvistansvällningar ner till minsta utbyteslängd

Avkortning och/eller nedsättning:

För virkesfel/kvist som minskar utbytet tillämpas avkortning och/eller nedsättning.

Vid avkortning behandlas varje stockhalva för sig. Varje dm stockhalva motsvarar

0,5 dm av stockens längd. Stock/stockhalva skall efter avkortning hålla minst lägsta stocklängd/utbyteslängd.

Kvist/kvistansvällningar avkortas till närmaste stockända.

För **virkesfel** (exkl. kvist) krävs **minst 5 dm felfritt utbyte** mellan felen; se exempel

på avkortning på sidan 5.

Minsta utbyteslängd / minsta redovisningsbara stocklängd **30 dm**.

Kvistning

Tillfredsställande kvistad stock

Kvistansvällning

Max 3 st. kvistansvällningar som anger övervallad kvist tillåts utan avkortning.

Fiberstörning typ knota tillåts.

Mellanstock skall vara fri från kvist och kvistansvällningar. Avkortning för kvist och kvistansvällningar på mellanstock tillåts inte.

Årsringar

Fina till medelfina årsringar (speciellt i centrum); i övrigt jämn årsringsutveckling.

Tjurved

Tät tjurved tillåts i ringa omfattning, vilket motsvarar ca 1/3 (centrerad) resp. ca 1/6 (mot periferin) av toppcylinderns radie intill halva omkretsen. Centrumställd tät

tjurved utöver ringa omfattning är dock tillåten att avkorta i en rak stock inom ramen för kortningsreglerna. Avkortningen utförs oberoende av sågningsläge.

Växtvridenhet

Mindre än 1/2 varv per 45 dm av stocklängden tolereras. Växtvridenhet bedöms i mantelytan under bark på stockens mittersta meter.

Märgspricka

Spricka med en längd upp till 80 mm och/eller vidd upp till 2 mm tillåts. Större märgspricka medför schablonnedsättning av diametern med 2 cm.

Kådved

Kådved förekommer ibland i rotändan på tallstockar. Om kådveden (fetveden) är begränsad till kärnveden går den som regel att avkorta. Strålar kådveden ut mot splintveden sträcker den sig som regel långt och går inte att avkorta. För kådhaltig ved/törved i en skada på mantelytan tillämpas avkortning och/eller nedsättning.

Växtspricka (stamspricka, ringspricka etc.)

Tillåts ej.

Stockblånad

Tillåts ej. Avkortning och/eller nedsättning för stockblånad utförs endast när stockblånaden är begränsad till en skada på en färsk stock.

Insektsskador i veden

Avkortning och/eller nedsättning tillåts endast när insektsskadan är begränsad till en skada på en färsk stock; ex vis ett grunt öppet stekelhål.

Vattved

Tillåts ej.

Krokighet

Jämn långkrök med mindre båghöjd än 1 % av stockens längd tillåts utan avkortning och/eller nedsättning.

Slängkrök Tillåts ej.

Ändkrök (Krök i ett plan inom $\frac{1}{4}$ av stocklängden räknat från stockända) tillåts om erforderlig avkortning utförs. Denna innebär att kvarvarande stockdel får ha en krök vars båghöjd skall vara mindre än 1 % av återstående stockdels längd. Avkortning = 1,0 per stockdm (Se figur nedan).

Öppen lyra

Förekommer öppen lyra/lyror av max 3 cm´s djup från mantelytan på nedre stockhalvan

(rot delen) av en **kort** stock (< 40 dm längd) och det med avkortning ej går att få bort denna p g a minsta utbyteslängd tillämpas enkel nedsättning. */

*/ Med enkel nedsättning avses felets maximala djup från mantelytan ub.

Rotveck

För barkdrag/fördjupning innanför en cirkel som inskrivits i rotändan och där cirkelns

diameter är lika med stockens mittdiameter ub tillämpas avkortning och/eller nedsättning. Avkortningen utförs per stockhalva. Betr. kort stock (< 40 dm längd) där nedsättning kan bli aktuell för att få ut minsta utbyteslängd tillämpas max. 3 cm

enkel nedsättning. */

*/ Med enkel nedsättning avses felets maximala djup i mittcylindern .

Dubbskada

Parti med dubbskador djupare än 6 mm = klass 2. Inga dubbskador = klass

1. Finns dubbskador och i sågtimmerdelen fäll- och kapspricka; klass 4.

Fäll- och kapspricka

Stock med fäll- och kapspricka behandlas generellt med avkortning om minst 6 dm.

- **Stamblock:** Stock med fäll- och kapspricka behandlas generellt med avkortning om minst 6 dm.
- **Sågtimmer:** Finns fäll- och kapspricka i sågtimmerdelen i ett stamblocksparti; klass, 3. Ingen fäll- och kapspricka; klass 1. Finns såväl fäll- och kapspricka som dubbskador; klass 4.

Fällkam eller annan ojämnhet i stockända

Ej jämnkapad stock avkortas 3 dm

- **Stamblock:** Ej jämnkapad stock avkortas 3 dm
- **Sågtimmer:** Max tillåten höjd för fällkam eller annan ojämnhet är 10 cm

AVKORTNING:

Vid avkortning utgör varje dm stockhalva 0,5.

Kvist ovanför (utbyteslängden räknat från rotändan) eller nedanför (utbyteslängden

räknat från toppändan) minsta utbyteslängd avkortas till stockända inom ramen för kortningsreglerna. Övervallat fel eller annat fel går att avkorta oberoende av var felet är beläget på stockens mantelyta. Det måste emellertid finnas **minst 5 dm felfritt utbyte mellan virkesfelen** och den **sammanlagda** utbyteslängden måste uppnå minsta utbyteslängd.

Avkortningsregler

Max avkorning från klass 1 i normalsågtimmer till stamblock är 6 dm av stock eller 12 dm av stockhalva.

Max avkortning från lägre kvalitet än klass 1 till stamblock är 10 dm av stock eller 20 dm av stockhalva.

EXEMPEL PÅ AVKORTNING:

Exempel 1:

Förutsättning:

En stock i en stamblocksleverans har två barkdragande lyror, men är i övrigt felfri. Bruttolängden är 34 dm och diametern är 26 cm. Minsta utbyteslängd / redovisningsbara stocklängd efter avkortning = 30 dm.

Resultat:

Utbyteslängden enligt figuren blir endast 28 dm (10 dm + 5 dm + 13 dm). Av denna anledning **går stocken ej att mäta in som stamblock**.

Exempel 2:

Förutsättning:

En av rotstockarna i en stamblocksleverans har en torrkvist på ena stockhalvan 8 dm från toppändan och en 4 dm lång barkdragande lyra mitt på samma stockhalva.

Stocken är 46 dm lång och 30 cm grov och uppfyller i övrigt stamblockskraven.

Övrigt

Nationella instruktioner